

KIRKELIG UTDANNINGSSENTER NORD^o

GIRKOLAŠ OAHPAHUSGUOVDDÁŠ DAVVIN

Den norske kirke

Deres ref.:

Vår ref.: 2016/2181 SLA004/000

Dato: 03.03.2017

Høringssvar - ordning for utpeking av biskoper

Kirkelig utdanningscenter nord /Girkolaš Oahpahusguovddáš Davvin (KUN) takker for tilsendt høring om Ordning for utpeking av biskoper.

Innledning

KUN legger vekt på at utpekingen av biskoper må ha demokratisk legitimitet. Dette må veies i forhold til helhetskirkelige hensyn som kjønnsbalanse og teologisk profil for å få et bredt sammensatt bispekollegium. Dessuten bør ordningen være så enkel og ubyråkratisk som mulig. KUN vil kommentere valg av preses spesielt fordi dette har stor viktighet. Kanskje burde valg av preses vært utskilt i større grad i høringen.

Tilsetting av Kirkerådet

KUN mener tilsetting av biskoper bør skje av Kirkerådet. Kirkerådet har demokratisk legitimitet og er det organet som i størst grad kan ta helhetskirkelige hensyn. Det er ikke nødvendig å opprette et nytt særskilt organ for ansettelse av biskoper. Noe slikt ville være tungvint, kostbart og ikke mer demokratisk. Det vil også tappe Kirkerådet for en viktig oppgave det har i dag. KUN mener direkte valg ikke er ønskelig fordi en da ikke vil kunne ta helhetskirkelige hensyn. Dagens ordning fungerer greit hvor Kirkerådet avgjør hvem av de tre kandidatene med flest stemmer som skal bli biskop.

KUNs synspunkter på andre regler

KUN er glad for at en ikke har åremål for bispestillinger. KUN mener at en ikke skal søke stilling som biskop, men utfordres og nomineres av bispedømmerådet, som i dag. Mange gode kandidater ville neppe søkt for egen maskin på en såpass krevende og spesiell stilling som bispestillingen. Å bli spurt tror vi bidrar til å gi kandidatene trygghet.

KUN mener at professorer ved de institusjonene som har rett til å gi cand.theol. graden fortsatt bør delta i avstemmingen. Selv om professorene ikke grunngir sine valg, må en anta at disse legger vekt på faglige og vitenskapelige kvalifikasjoner når de avgir stemme. Tas denne gruppa ut av valgordningen, vil teologisk faglighet svekkes ved framtidige bispevalg. Det er ikke ønskelig. I tillegg bør professorer i teologi ved Institutt for historie og religionsvitenskap (IHR) ved UiT Norges arktiske universitet og KUN delta i avstemmingen. IHR og KUN gir tilsvarende cand.theol. utdanning og må sammenlignes med de tre andre institusjonene som gir cand.theol. graden (MF, TF og VID Misjonshøgskolen). Utdanningen i Tromsø skiller seg fra andre utdanningssteder som gir

teologiske fag fordi en i Tromsø både har teoretikums- og praktikums utdanning. Når andre institusjoner eventuelt skulle få en slik grad eller ha utdanning tilsvarende cand.theol.grad, bør disse også kunne delta i avstemninger om biskop, slik at vi ikke får en monopolsituasjon. Det skal imidlertid påpekes at det skal mye til for en institusjon å klare å gi full teologisk utdanning. Det er ingen grunn til å tro at det vil bli mange flere institusjoner i framtiden som dette vil gjelde for.

KUNs rektor bør fortsatt ha stemmerett ved bispevalg. Selv om KUN fra 1.1. 2017 eies av Kirkerådet og rektor derfor formelt er ansatt i Kirkerådet, har KUN svært stor grad av selvstendighet med et eget styre, stor organisatorisk og full akademisk frihet. KUN utdanner like mange kandidater - trolig flere - enn flere av de øvrige praktikum i Norge. Det er derfor bare formalistiske grunner til at KUN ikke fortsatt skulle ha stemmerett ved bispevalg. Da KUN fikk stemmerett i 2012 var institusjonen en del av Praktisk teologisk seminar (PTS) som selv hadde stemmerett. Den gangen kunne en sagt at KUN - som en del av PTS - ikke burde ha stemmerett. Det gjorde en ikke. Grunnen var nok at KUN framsto som en egen selvstendig praktikumsinstitusjon. Det samme er tilfelle også i dag. Det var den gang MFs dekan som på Kirkemøtet forslø at KUN også burde ha stemmerett. Dette ble bifalt av TFs dekan og saken fikk stor tilslutning av Kirkemøtet. Dette taler for at KUNs rektor fortsatt bør ha stemmerett dersom en opprettholder ordningen hvor rektorene/lederne på de ulike praktikum har stemmerett. Skulle en utelukke KUN og IHR i stemmegivningen vil det bare være professorer og praktikumsledere ved sørnorske institusjoner som får stemmerett ved bispevalg. En kan rette opp noe av denne skjevheten ved å også gi miljøene i Tromsø stemmerett. Uansett vil dette utgjøre bare 2-4 av om lag 100 stemmer.

Preses

KUN mener det er verdt å gi spørsmålet om valg av preses ekstra oppmerksomhet. Grunnen er at dette er blitt en svært sentral kirkelig lederstilling. KUN mener det er uklokt at preses utelukkende kan velges blant de øvrige biskopene. Det gjør at valgalternativene til denne viktige stillingen blir svært liten. Sannsynligvis er det få av de øvrige biskopene ønsker å flytte, kanskje for andre gang i bispekarrieren. Gode kandidater utenfor kollegiet vil ikke kunne komme i betraktning. At det bare er biskopene som kan stemme når det gjelder denne sentrale lederjobben, framstår som nokså udemokratisk. Den gang preses først og fremst hadde en koordinerende rolle, var dette forståelig, men nå, når preses har fått en nokså selvstendig rolle med eget sekretariat og stor symbolfunksjon, blir dette ikke riktig. KUN foreslår derfor valg til preses som vanlige bispevalg, etter tilnærmet ordinære prosedyrer, alternativt at en utreder valg av preses særskilt. Velger en å bruke ordinær valgordning ved valg av preses, vil det være sannsynlig at det nomineres flere kandidater som allerede er biskoper. Men det kan en også kan gjøre i dag.

KUNs hovedsynspunkt er at valg av preses ikke overlates til bispekollegiet, men kommer inn under det vanlige demokratiet i Den norske kirke hvor det er en finstilt balanse mellom råd og embete.

Vennlig hilsen

Stig Lægdene
rektor